

MEGA KVIZ

(Lk 10,42)

To eno, kar je potrebno, pa je ljubezen do Boga in bližnjega. Po tem načelu je Baraga živel v vsej polnosti. Bilo je tudi njegovo škofovsko geslo.

Katoliški misijonar in škof, popotnik in raziskovalec, začetnik književnosti Indijancev Otava in Očipve, etnolog.

FRIDERIK IRENEJ BARAGA (1797 – 1868) Sklop 4

1. Trije Slovenci - Gorenjec France Prešeren, Štajerec Anton Martin Slomšek in Dolenjec Friderik Irennej Baraga - so se rodili na začetku 19. stoletja. Misijonar Friderik leta 1797 v Mali vasi pri Dobrničju, tri leta kasneje v Vrbi pesnik France in na Slomu škof Martin. Pesnik Prešeren je bil doktor prava, škof Slomšek je pesnil, misijonar Baraga pa je bil pravnik, ki je postal škof, mimogrede pa je še pisal in pesnil. Kako se imenuje **obdobje**, v katerem so vsi trije delovali, razmišljali, čustvovali?

12   14

2. Baraga je najprej nameraval postati pravnik. Med študijem na Dunaju se je odločil, da postane duhovnik. Že kot kaplan je začutil, da na Kranjskem ne more delati po svoji vesti in čutenju, zato je hotel postati misijonar. Istočasno so v ZDA zaposlili za misijonarje iz Evrope. Baraga se je odločil in leta 1829 dobil dovoljenje škofa, da odpotuje. Gorečega duhovnika, izšolanega pravnika in poznavalca jezikov so poslali na sever ZDA, k Velikim jezerom. Baraga je misijonaril od leta 1831 do svoje smrti, leta 1868, skupaj kar 37 let. Ustanovil je pet misijonskih postojank. Obkroži, kje je bil **prvi sedež škofije**:

- 15 = A) Arbre Croche
- 20 = B) Grand River
- 13 = C) La Pointe
- 21 = Č) Sault Sainte Marie
- 8 = D) Marquette

3. Baragovo prvo delovno mesto je bilo v Stražiščju pri Kranju (Smartin). Kot kaplan je veliko spovedoval, ob nedeljah so ljudje z veseljem poslušali njegove pridige. Da bi ljudi še bolj prepričal v drugačno versko prakso, se je odločil, da sestavi molitvenik *Dušna paša za kristjane, kateri žele v duhu in resnici Boga moliti*. Prvič, leta 1827, ga je cenzura zavrnila, zato ga je predelal in izdal leta 1830, ko je bil že na novem delovnem mestu v Metliki. Molitvenik je izšel v desetih izdajah, nazadnje leta 1905, skupaj v 114.666 izdodih, kar ga uvršča v sam vrh slovenskih molitvenikov. Marsikateri Slovenec se je naučil branja prav iz njega. Kateri **črkopis** je uporabil za prvo izdajo? **Obkroži pravilni odgovor:**

- 6 = I) gajico
- 5 = J) bohoričico
- 11 = K) metelčico

5. O Indijancih so pisali misijonarji že dve stoletja prej, toda v slovenščini ni bilo še nobene knjige; Baraga jo je napisal zaradi prošelj ljudi, ki so prispevali za misijone. Pisal je na podlagi »zanesljivih virov« in »lastnih izkušenj«. Evropejecem je želel predstaviti navade in način življenja indijanskih plemen. Baragova knjiga je prva slovenska strokovna knjiga o nekem tujem ljudstvu. Med drugim pripoveduje priljubljeno zgodbo o hčerki indijanskega poglavarja, ki je rešila življenje Angležu Johnu Smithu. Danes je **zgodba o princesi**

11   3

znana predvsem po risanem filmu Walta Disneyja.

4. Do 9. leta je znal samo slovensko, nato pa se je Baraga vse življenje učil jezikov, jih uporabljal in preučeval. V šoli se je učil nemško in francosko, grško in latinsko, na Dunaju pa sam angleško in italijansko. Francoskim priseljencem v ZDA je pridigal francosko, Irce angleško, Nemcem nemško. Zavedal se je, da bo navezal stike z Indijanci samo, če bo znal njihove jezike. Naučil se je otavsko in očipvejsko. V obeh jezikih je napisal šest knjig. Najpomembnejši sta molitvenik v očipvejskem jeziku (1836) in *Katolik enamiad* (1850), nekakšen povzetek celotnega katoliškega nauka. Napisal je   12   **in slovnico** indijanskega jezika očipve, najprej v francoščini, pozneje pa je oboje pripravil za tisk v angleščini. Pisal je dnevnik, včasih v nemščini, včasih v angleščini, pa tudi v slovenščini.

6. Baraga je v življenju veliko potoval. V nobenem kraju ni živel več kot deset let. Iz Male vasi v Trebnje, od tam v Ljubljano v šolo je potoval s kočijo. Kočija je bila njegovo prevozno sredstvo tudi ko se je odpravil študirat na Dunaj, z njo je potoval vse do Le Havra, kjer se je vkrcal na ladjo za Ameriko. Indijanske naselbine in redke lovce na kožuhovino ob Gornjem in Michiganskem jezeru je obiskoval na edini takrat možen način: poleti je najhitreje **potoval s**   14 18 5   po jezerih in rekah, ko pa je zapadel sneg, si je nadel

11 12   5   in pešalil.

7. Friderik Baraga je bil tudi likovno nadarjen. Že v Ljubljani je rad risal, na Dunaju pa je slikal celo šest do osem ur na dan. Razmišljal je, da bi si najel učitelja slikanja. Naslikal je avtoportret. Sestri Amaliji je za darilo na Dunaju narisal album po takratni modi. Sam se je slikanju odrekal, je pa v vsaki cerkvi poskrbel za slike, ki jih je naročal pri **slikarju**, ki je portretiral tudi njega. To je bil MATEVŽ   15   3 Na zadnjem portretu Barage pa vidimo, da je postal tudi sam podoben Indijancem.

8. V **gradiču v Mali vasi pri Dobrničju**, kjer se je Baraga rodil in preživel le nekaj let, je v prvem nadstropju urejena

3 11   soba.

Kraj njegovega otroštva je Trebnje, kamor se je družina preselila na grad. Ko sta mu umrla starša, je grad podedoval, kasneje pa prepustil sestri. Grad je bil pomembna poštna postaja, po drugi svetovni vojni so vanj naselili stanovalce, danes, na žalost, počasi razpada.

Končno geslo 4. SKLOPA:

Indijanci so misijonarja Barago imenovali v očipvejščini **Mékate Wikwanaié**, kar v slovenščini pomeni

21 12   14 15   3 18 11 14 5 15